

ગુજરાત સરકાર,
ઉદ્યોગ અને ખાણ વિભાગ,
ઠરાવ ક્રમાંક:અપન-૧૦૯૯-૨૦૦૭-આઈ,
૫,સરદાર ભવન,ચોથો માળ,
સચિવાલય,ગાંધીનગર,
તારીખ:- ૨-૧-૨૦૦૧

ઠરાવ :-

રાજ્યમાં ખેત પેદાશ પર આધારિત ઉદ્યોગોની સ્થાપનાની વિપુલ તકો રહેલી છે. ઘણા કૃષિ વિષયક પાકોનું રાજ્યમાં મોટા પાયે ઉત્પાદન થાય છે. ખેત પેદાશ પર આધારિત ઉદ્યોગોને ઘસ્ટ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ ગણીને તેને પ્રોત્સાહન આપવાની બાબત રાજ્યની ઔદ્યોગિક નીતિ ૧૯૯૫-૨૦૦૦ માં સામેલ કરવામાં આવેલ હતી. કૃષિ પેદાશ પર આધારિત ઉદ્યોગોની સ્થાપનાને વેગ આપવા તથા કૃષિ આધારિત ઉદ્યોગોનો રાજ્યમાં સર્વાંગી વિકાસ કરવા સરકાર કૃતનિશ્ચયી છે અને આધુનિક ટેકનોલોજીવાળા કૃષિ ઉદ્યોગોની સ્થાપના થાય, રાજ્યમાં કૃષિ ક્ષેત્રે આંતરમાળખાકીય સુવિધા ઉભી થાય, કૃષિ ક્ષેત્રે રોજગારી વધે, ખેતપેદાશની ગુણવત્તા અને ઉત્પાદકતામાં વધારો થાય અને ખેડૂતોને ખેતપેદાશના વ્યાજબી ભાવો મળી રહે તે બાબત ધ્યાને રાખી ગુજરાત સરકારે જાહેર કરેલ કૃષિ ઉદ્યોગ નીતિ-૨૦૦૦ અંતર્ગત નીચે મુજબની યોજના અમલમાં મૂકવાનું નક્કી કરેલ છે.

(૧) શીર્ષક:-

આ યોજના નવી કૃષિ ઉદ્યોગનીતિ-૨૦૦૦ નીચેની યોજના તરીકે ઓળખાશે.

(૨) યોજનાની મુદત:-

આ યોજના ઠરાવની તારીખથી અમલમાં આવશે અને તેની મુદત પાંચ વર્ષની રહેશે.

(૩) વ્યાખ્યા:-

(એ) ખેત ઉદ્યોગો:-

ખેત ઉદ્યોગનો અર્થ એવાં એકમો થાય છે કે જે ખાદ્ય અથવા ખાદ્ય સિવાયની કૃષિ વપસત પેદાશો-વચગાળાના પદાર્થો-ફાજલ પદાર્થોનું પ્રોસેસીંગ કરી એનું વેચાણયોગ્ય કે વપરાશયોગ્ય કે ખાદ્ય સ્વરૂપની એવી પેદાશોમાં રૂપાંતર કરે છે કે જેથી એના મૂલ્યમાં વધારો થાય છે અથવા તો એની સંગ્રહયોગ્યતામાં સુધારો-વધારો કરે છે. અથવા તો એને ખેતરથી

બજાર સુધીનું અંશતઃ જોડાણ પુરું પાડે છે. ખેત ઉદ્યોગમાં હાઈટેક અને બાયોટેકનોલોજી આધારિત ખેતીનો પણ સમાવેશ થાય છે.

(બી) કૃષિ વિષયક પેદાશ:-

કૃષિ વિષયક પેદાશનો અર્થ ખેતીવાડી, બાગાયત પ્રવૃત્તિ, રેશમનાં કીડા ઉછેરની પ્રવૃત્તિ, ફૂલોની ખેતી, મત્સ્યોદ્યોગની પ્રવૃત્તિની પેદાશો એવી થાય છે(ખાદ્ય તેલિબિયામાંથી તેલ કાઢવાની કનવેન્શનલ ટેકનોલોજી પ્રક્રિયા સિવાય)અને એમાં ગોણ અન્ય વન્ય પેદાશો તથા ડેરી અને ડેરી આધારિત બનાવટો સિવાયની પશુધન આધારિત પેદાશોનો સમાવેશ થાય છે.

(સી) હાઈટેક અને બાયોટેકનોલોજી આધારિત ખેતી :-

હાઈટેક અને બાયોટેકનોલોજી આધારિત ખેતીનો એવો અર્થ થાય છે અને એમાં એવા પ્રોજેક્ટોનો સમાવેશ થાય છે. જેમાં ટીસ્યુકલ્ચર, પ્રોડક્શન ઓફ ટ્રાન્સજેનિક પ્લાન્ટ, માસ મલ્ટિપ્લીકેશન ઓફ પેરાસાઈટ્સ-પ્રીડેટર્સ, ફર્મન્ટેશન પ્લાન્ટ ફોર બાયો ફર્ટિલાઈઝર્સ, જીન મેપીંગ કલોનીંગ અને જીનેટિક એન્જનીયરીંગ, ગ્રીન હાઉસ, એકવાકલ્ચર જેવી કોઈપણ પ્રક્રિયાનો ઉપયોગ થયો હોય અથવા તો ખેત ઉદ્યોગને લાગુ પડતી હોય એવી કોઈપણ ફન્ટીયર ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ થતો હોય.

(ડી) અન્ય પ્રકારનાં યુનિટો, પેદાશો પ્રક્રિયાઓ જેનો સમાવેશ સરકાર ધ્વારા વખતોવખત ના હુકમથી કરવામાં આવે એ પણ એમાં સમાવેશ માટે પાત્ર લેખાશે.

(ઈ) નવું કૃષિ ઉદ્યોગ એકમ :-

આ યોજના દરમ્યાન સ્થપાયેલ નવું એકમ નીચેની શરતો પુરી કરતો હોય તો નવું કૃષિ ઉદ્યોગ એકમ ગણાશે.

- (૧) જે એકમ યોગ્ય સત્તા ધરાવતા સંસ્થા પાસેથી ઈરાદાપત્ર-મંજૂરીપત્ર-રજીસ્ટ્રેશન મેળવેલ હશે તેને નવું એકમ ગણવામાં આવશે. પરંતુ તેજ તાલુકામાં તેના ચાલુ ઉત્પાદનની વધારાની ક્ષમતા ધરાવતું એકમ સ્થાપવામાં આવશે તો તે વિસ્તૃત્કરણ ગણાશે. પરંતુ નવું એકમ ગણાશે નહીં.
- (૨) નવા એકમને ઓળખી શકાય તેવું જુદું મૂડી રોકાણ હોવું જોઈએ કે જે હાલના ચાલુ ઉત્પાદકીય પ્રવૃત્તિઓ સાથે કોઈ સંબંધ ધરાવતું ન હોય અને જે નવું ઉત્પાદન શરુ થાય તેનું આગવું બજાર હોવું જોઈએ. નવા યુનિટને પોતાનું જુદુ બિલ્ડીંગ, જુદા હિસાબો હોવા જોઈએ. અને આ એકમને નાણાકીય સંસ્થાએ સ્વતંત્ર રીતે એક પ્રોજેક્ટ ગણેલો હોવો જોઈએ. પરંતુ આમ છતાં જો આ એકમ પાણી, વીજળી, વરાળ કે પ્રદુષણ નિયંત્રણની સવગડો માટે કોઈ ચાલુ એકમ સાથે સંકળાયેલ હોય તો કોઈ વાંધો આવશે નહીં.

(એક) લઘુ ઉદ્યોગ સેક્ટરમાં એકજ અથવા એકથી વધુ માલીકો-ડાયરેક્ટર એકજ તાલુકામાં એકજ પ્રકારના ઉત્પાદન સાથે સંકળાયેલ હશે તો રોકાણના કારણોસર આ બધા એકમોનું ભેગું એકજ રોકાણ ગણાશે.

(જી) હાલનું ચાલુ કૃષિ ઉદ્યોગ એકમ :-

ચાલુ કૃષિ ઉદ્યોગ એકમ એટલે એવું એકમ કે જે ચાલુ યોજના અમલમાં આવતા પહેલાં અસ્તિત્વમાં આવેલ હોય.

(એચ) કૃષિ ઉદ્યોગ કોમ્પ્લેક્સ :-

કૃષિ ઉદ્યોગ કોમ્પ્લેક્સ એટલે એક અથવા એકથી વધુ કૃષિ ઉત્પાદન માટે એકજ સ્થળે, આવેલ નવા કૃષિ ઉદ્યોગોનો સમુહ.

(આઈ) વિસ્તૃતિકરણ અને વૈવિધિકરણ :-

ચાલુ કૃષિ ઉદ્યોગ એકમ નીચેના કોઈ પણ એક હેતુ માટે તેની હયાત સ્થાયી મૂડી રોકાણમાં ૫૦ ટકા કરતા વધુ વધારો કરે તો તેને વિસ્તરણ અથવા વૈવિધિકરણ ગણવામાં આવશે.

(૧) સ્થાપિત કાર્યશક્તિમાં વધારો કરવા માટે.

(૨) વધારાની નવી ચીજનું ઉત્પાદન શરૂ કરવા માટે.

(૩) સ્વવપરાશમાં આવતા કાચામાલનું ઉત્પાદન કરવા માટે (બેકવર્ડ ઇન્ટ્રેશન)

(૪) હાલની ઉત્પાદિત ચીજનો ઉપયોગ કરી નવી ચીજ બનાવવા. (ફોરવર્ડ ઇન્ટ્રેશન)

(જે) આધુનિકરણ :-

કોઈ ચાલુ કૃષિ ઉદ્યોગ એકમ અથવા નવા કૃષિ ઉદ્યોગ એકમ નીચેના એક અથવા બધા માટે હયાત સ્થાયી મુડી રોકાણમાં ૨૫ ટકા કે તેથી વધુ વધારો કરે તો તેને આધુનિકરણ ગણવામાં આવશે.

(૧) નવી અને સુધારેલી ઉત્પાદન પ્રક્રિયા અપનાવવાના કારણે ઉર્જા બચત, થાય પ્રદુષણ ઘટે ઉત્પાદકતા વધે.

(૨) નવી ટેકનોલોજી અપનાવવા સ્થાપિત યંત્ર સામગ્રીમાં ફેરફાર કરવો કે ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાં આધુનિક યંત્ર સામગ્રી ઉમેરવી.

(૩) ગુણવત્તા સુધારવા તેની હાલની ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાં, મશીનરીમાં કે પ્લાન્ટ લે આઉટમાં ફેરફાર કરે.

નોંધ :-

એકમની જૂની યંત્ર સામગ્રીમાં ફેરફાર કરવાથી અથવા આધુનિક યંત્ર સામગ્રી ઉમેરવાથી એકમની જૂની મશીનરી સ્કેપ કરવાની થાય અથવા તે બિન ઉપયોગી થતી હોય તો તેની મશીનરીના

